

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap februarius 2^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

ELŐFIZETŐ SZÉPNEM.

Boros Therézia assz.
 Damaszkín Katalin, Gyikáné assz.
 Jalics Josephina, Borsné assz.
 Korda Erzsébet, Pogány Istvánné.
 Lónyay Florentine, Lónyay Jánosné.
 Reviczky Judith, Mailáth grófné.
 Sebestyén Rozália, Kacsovichné assz.
 Szabó Erzsébet kisassz.
 Túri Antonia, Földvári Ferenczné.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Legszebb napom Bécsben.

(Paczek Józseftől.)

Kellemes augusztusi nap válto-fel több borúst. Tolongtak-ki Bécs minden kapuján a' vigadni szeretőkkel megtelt bérkocsik: minden felől muzsika zengzetek érdesték füleimet. Felsieték e' vidám pillanatban szokásom szerint én is a' város bástyájára, honnan zajgó kebellemmel oly gyakran küldék már sohajtatókat kelet felé. Most észrevétlenül is lelkes Tessedikünknek ezen szavai repültek-ki ajkim közül:

„Napra forgó napra tekint

Hervadásáig,

Csak egy hazát ismer szívem

Szakadásáig.“

Gondolatokba merülve ballagék a' bástyákon, 's egyszerre bájos hangok érek füleimet: ez Lanner 's társasága — gondolám magamban, 's kettőztetett léptekkel sieték az ugy nevezett népkertbe. (Volksgarten).

Számosabban gyülenék itt öszve perczenetről perczenetre a' vendégek. Terített asztalkák körül fűrgén ugrán-

doztak szokott német élénkséggel a vendégló inasok: „kávél! fagyalt! cukros viz! — thea! ’s ollykor ollykor töltött pipa!“ felkiáltások hallattak a vendégek közt. Alig ülék-le egy asztalkához magam is, már előttem áll a vendég inas — „kávél? fagyalt? vagy mi tesszik?“ megszólítással. „Töltött pipát!“ kiálték félig boszúsan a hivatlanhoz.

Ujlag zeng a muzsikai kar, ’s Lanner ur éppen d’Wouarla lejtőjibe kezde. Köz taps követé ezen darabok választását. Lanner bájosan foytatá darabjait. —

Két kellemes leányka sieté asztalkám felé, mellyet eddig magamban foglalék-el, egy idősb asszonysággal ’s férjével. Bécsi miveltséggel egyesült nyílt lélek tünt-ki mind a négynek szemeiből, ’s én örülék szép szomszédságomnak. Legelőször a két leányka kezdé-el a beszélgetést németül; Strauss ’s Lanner urak levének egybehasonlítólá beszélgetésük tárgyai. Több character-vonás említettett mind a két művész dicséretére. Részt veve mindjárt a két idősb személy is a beszélgetésben, ’s tüstént megértém, hogy ők szülőjeik a lányoknak. Neki bátorodám magam is, ’s használni akarván szomszédi jogomat (jus), beleszólék.

„Lanner darabjai — mondám — fontosabbak, mélyebb érzéssel vannak írva, mint sem Strausséi; noha azok nem birnak azon egyszerű bájjal, mellyel Strauss darabjai méltán diszlenek.“ —

Báj-mosollyal fordul felém a fiatalabb leányka: „kegyed — mondá — mint bajusza és zsinóros öltözetje mutatja, Magyar:’s ugy-e Lanner urnak adjuk mi ketten az elsőséget?“

Én. Nem tudom kisasszonykám, mi köze lehet nemzetiségemnek Lanner ur darabjaival?

Ő. *(magyarul)* Nem illenek-e ezek jobban a magyar muzsika szelleméhez, mint sem Strauss könnyen forogtató darabjai? Lanner németjei, igaz, melancholikusabbak: de, mint megjegyzé kegyed, fontosabbak, ’s mélyebb érzéssel vannak írva.

Másik kisasszony. *(szinte magyarul)* De Mimi-kém ne felejtsd-el, hogy a bécsi publicum éjjel nappal, télen nyáron szeret vigadni: ’s arra inkább illenek a „Frohsinn Walzerek“, mint sem a d’Wouarlák.

Én bámulék. Eszrevétlenül ajkimhoz szoritám szép két szomszédném gyenge kezét. Ez volt az első magyar

beszéd, melyet Bécsben hallék. Örömemben könnyek jöttek szemeimbe.

Én *(magyarul)* Nagyságtok Magyarok?

A' két lányka mosolygva bámulá kérdésemet.

Első kisasszony (Mimi). Azért hogy magyarul is tudunk?

Másik kisasszony (Lotti). Hát Budapesten nem szólnak a' lányokak máshogy, csak magyarul?

Én. Szólnak — (engedjétek-meg hazám szépei, ez volt az első alkalom, mellyel kis boszankodással szólék felőletek. Soha többé, csak hogy magyarul beszéljétek ám!) szólnak németül, francziául, sőt már magyarul is.

Az öreg ur, mint látám, nagyon is megértett; mosolygva fogá-meg kezemet „tartok — mondá — én is házamnál budapesti hirleveleket, tudok mindent.“

Mimi. Miért mondá kegyed utóljára, „szólnak magyarul is,“ hisz Magyarok; tehát anyjok nyelve?

Lotti. Az szép! az szép! ha idegen nyelvet is tudnak.

Vér szökött arczomba. Nyiltszívűség volt, mióta eszmélő korom kezdődött, szivem éltető eleme. Nyiltszívű szerettem volna most is lenni: de más részről nem akarám hazám szépeit élesb ítélethozással megérinteni. A' két deli lányka valóban zavarba hozott. Mit feleljek nekik? hamarjában ezt kértem Mimitől: „nagysád hát nem magyar, 's olly tisztán beszél magyarul? 's Bécsben?“

Mimi. Szólok én francziául is, 's Francziának fog kegyed engem azért tartani?

Lotti. Mi hon németül beszélünk többnyire, mert ez hazánk nyelve: de azért csak olly folyvást szolunk magyarul 's francziául.

Mimi. Egy órát szentelünk minden nap a' franczia nyelvnek 's literaturának, egyet szinte a' magyarnak.

Látván az öreg ur mind ezek felőli csudálkozásomat, ekkép intézé felém beszédjét magyarul: „Én württembergi gróf B vagyok; négy esztendeje, hogy házi népemmel Bécsben lakom. Ifiú koromban katonáskodtam, 's a' harczok csapási véletlenül Budapestre vetettek, hol öt évig tartzkodtam. Ott tanultam-meg a' Magyarnak sok bájjal bíró nyelvét is. Lelkes és jó szívű kegyednek nemzete; a' Magyarnak mint hazáját, ugy lelkét is sok szép tulajdonnal bélyegzette-meg a' természet. Csak előre! előre! (Ekkor mo-

solygva szorítá-meg kezemet.) Öt esztendő múlva ismét házámba utaztam 's megházasodtam. Huszon egy esztendő után Bécsbe jöttem lakni, 's négy esztendő óta, mint mondam, itt vagyok. Stuttgartban tanultak-meg leányim francziául; 's mi illőbb, hogy itt Bécsben a' szomszéd Magyarok nyelvével is kívántam őket megismertetni.“

Igy végzé a' lelkes gróf rövid beszédjét. — Mimi pajkosan ismét engem fogott elő: „hát, mondván, csudálkozik még kegyed, hogy nem magyar létemre meglehetősen szólok magyarul? — hisz kegyed se német, 's még is szinte olly tisztán beszél németül, mint honja nyelvén.“

Még most sem akarám a' deli lánykával előbbi kérdésim alapjait megismertetni. Mert meg van bennem is — noha kis mértékben — azon köz gyengeség, hogy nem igen szeretjük honosink hibájit idegenek — ó milly gyakran magunk előtt se — kitüntetni; kivált ollykor — mi tán nem egészen czéliránytalan — midőn nyiltszívűnkkel homályt vetünk honosinkra a' nélkül, hogy gyalázatnál, vagy legalább szánakozásnál egyebet arathatnánk az idegenek előtt. —

Már lankadni kezdének Bécs bástyáji körül a' nap sugarai, 's a' vendégek oszlani látszanak.

„Gyermeğim, szóla a' gróf németül, későn lesz;“ 's indulóban voltak. Én forró csókot nyomék a' grófné kezére azon állitással, hogy ezen nap felejthetlen maradand szivemben, A' grófné nyájas udvarisággal adá németül tudtomra, hogy ma estvére nálok multság leend, 's jelennék én is meg. Mély örömmel fogadám a' szives meghívást, 's megértvén lakásukat tőlek elválék.

Repülék inkább, mintsem menék a' bástyákon; 's észre se vettem, midőn egyszerre a' belváros közötti Ferdinandhidon voltam, mellyen még inkább sieték keresztül Leopold külvárosba, lakásomra.

Kilencz órakor gróf B . . . háza előtt állottam. Levevém budapesti uracsokként kalapomat, 's kezemmel tapogattam-meg gyorsan hajaimat, bajuszomat, 's felsieték. Már a' lépcsőken lágy pianoforte hangokat hallék, 's mint az ajtóhoz érek, két inas állított-meg a' belépti jegy iránt.

„Nincs — mondam németül — maga a' gróf ur hívott ma dél után meg a' népkertben.“ — Bebocsáttatám. —

Mimi ült éppen egy szárnyas pianónál. Fél magyar öltözetem szembetűnt beléptemkor a' már mintegy huszra gyülekezett részint férjfi, részint nőnembőli társaságnak. Mimi darabját folytató, 's a' gróf azonnal előmbe jöven szívesen idvezle, és az egész társaságnak mint Magyarot bemutatott. Szíves hajlongások szíves fogadást hitettek-el velem. Mimi darabját, melly Czerny szerzeménye volt, elvégzé; előmbe jöve, 's kérdé magyarul, minő magyar nóták volnának előttem a' legkedvesebbek, Biharitól, Lavottától, Csermák-tól, vagy Rózsavölgyitől-e?

Én örömmel nyomám kezét ajkimhoz, 's mondam elhatározottan — Biharié! — Gyorsan ült-le Mimi ismét pianójához, 's rövid bevezetés után lelkesen játszát, kóta nélkül, Biharinak egyik lelkes darabját.

Tapsolt az egész kör. Mimi ezt elvégezvén, suga valamit egy fiatal férjfinak, ki játszás közben háta megett állott, 's kit én klavirmesterének tarték: ez repült egy mellék-szobába, 's tüstént néhány kóta-kötetet hozta elő. Előmbe adá ezeket Mimi; a' veszprémi magyarok voltak. Elkezde ismét játszani egy Rózsavölgyi-darabot olly érzéssel, olly magyar tüzzel, hogy magának a' szerzőnek is öröm könnyek gördültek volna ennek hallására szemeiből. Végelön. Mimi felkelt, 's rövid szünet után egy előttem idegen kisasszony ült-le a' pianóhoz, 's ördög Robert ouvertureját adá-elő egy hegedű 's violon kísérettel. *(Végzet következik.)*

É L E T T Ö R T É N E T.

Kornis Katalin Haller Jánosné.

Első Apafi Mihály fejedelem napjaiban élt Kornis Katalin, Haller Jánosnak hités társa. Szép példát hagyott ezen nemes asszonyság örök emlékül a' jelesebb miveltségű szépnemnek a' felől, hogy az asszonynak okos bánása 's a' férjfiak szívére ható bölcs szava varázserőt ihlet a' férj lelkébe. Midőn t.i. Katalin látná, hogy honja romlására némelly erőszakoskodó gonosz tanácsosok tüzet koholnának, 's Erdély urai a' sok kedvetlen történetek által elrémitve napról napra halogatnák a' szerte harapódzó tűznek eloltására megkivántató rendelések tételét, hozzájok járult az aggodalomtól szorongatott nemes asszony, szemökre hányá gondatlanságukat, 's mind addig meg nem szünt, míg szívemelő előterjesztésével azoknak szívöket 's elméjeket reá

venné, hogy hazájok feltartása iránt azonnal célirányos tanácskozásokba ereszkednének.

Csik-széki leány elszánása.

1694-dik esztendei bőjtelő havában Csik-székre ütven a' Tatárok annak felső részét szabad kénnyel pusztiták. Midőn Szent Miklós nevű faluba rohantak volna, ott egy Lófő nemes embernek házáat lepték-el, és csak hamar elfogák a' gazdát feleségestől. Volt nekik egy szép, 's erős Judit nevű leányuk, ki a' rablóknak semmikép sem adá-meg magát, hanem fegyverre kapa, 's a' Tatárokkal viaskodván közülök kilenczet ölt-meg. Azonban az ellenség nagyobb számmal csoportozék feléje, 's már minden felől bekerítették. Veszedelmét látván szegény szülőji kérték a' leányt, ne kockáztatná életét, hanem adná-meg ő is magát, és követné velek együtt a' mostoha szerencsének elejekbe vetett utját. De ő azt felelvén, hogy testét a' pogány fertőztetésére juttatni semmikép sem akarná, állhatatosan megmarada hős bátorságában, 's míg kezeiben és erejében tartott, magát meg nem adá. Midőn már a' hosszas viaskodásban fáradni kezdett volna, egy kemény csapással elvágaték egyik keze; ekkor másik kezébe ragadá kardját, 's ujlag harczolt, de másik kezét-is nem sokára elveszté. Kétségbe esve már most hónya alá szoritá fegyverét, 's halálig vivott a' Tatárokkal.

J E L E S M O N D A S.

Ö s z i n t e s é g.

Bús menedék-keresőt ha fogadsz házadba, ne csald-meg;
A' gyámoltalanon könnyű nyerekedni, de szégyen.
Hogy ha barátságunk, mellyet szájunkkal ajánlunk,
És jobbunk nyujtása hazug, nem kellem az élet!

H o r v á t h E n d r e. Zircz eml.

Ifiúság 's vénség. Az ifiúság rózsából font koszorú: a' vénség tövis-korona; de a' gyermekek a' vén fejeknek legszebb rózsá-koszorúji. — A' vénség ékes korona, de csak az igazságnak és bölcseségnek útján lehet azt találni. — Az értelmesnek fején az ősz haj ékes korona.

K i s J á n o s.

A p h o r i s m á k B u d á r ó l. Ha a' nő nemes érzésű emberek-től tiszteltetni kíván, úgy ön maga iránti tiszteletéről soha se felejtkezzék-el.

A' szép asszony gyönyörködteti ugyan szemünket, de szeretni és becsülni csak a' jámbor, erényes, szelid asszonyt fogjuk. A' szépséget eltörli az idő vas karja: de az erény örök fényben ragyog.
N a g y I g n á t z.

K Ü L Ö N F É L E.

Farsangi prédikáció.

Szelid, ajtatos hallgatónéim!

Mai beszédemnek textusa fel van írva ama leányzók sirhantjain, kik a' mult farsangon e' létel nagy redoute-jából — ez élet nagy ál-arczos báljából — átköltöztek a' halál hives credenczébe, a' — temetőbe.

Hallgassátok azért szép hallgatónéim ezt figyelemmel, hogy ne váljatok ti is a' jövő farsangon másoknak illyes textusává. —

Az idei farsang feltárá mindenütt vig rejtekeit; az öröm vídám istene, karján vezetve a' Walzert, Galoppádót, Co, tillont, Mazurt, 's az — (mellyet hihetőleg csak nevérol ismertek) új magyar körtánczot, vigadó muzsika-szóval nyit-tatja-fel a' nyáron-át bezárva volt tánczteremeket, hogy titeket — éltünk virágít — ez üveg házakban egy rakáson 's ékes csoportozatokban mutogathasson. —

Hányszor ülök ott örömtelve, szép hallgatónéim! bálkezdetkor ama csillogó teremekben, mellyeknek falait gyenge viritó szüzek virág-füzérként övedzik körül. Ifúság, szépség, 's kellem mutatkozik itt mindenfelől; — szemérem és szüzi méltóság játszanak az eleven rózsák teljes arczaik körül; a' nézők 's tánczosok szemei válogató pillangóként mulatoznak ennyi kellemen és bájoló varázson; 's én számlálgatom magamban ama boldogokat, kiket ennyi szellemi lények boldogithatnának.

Alig lépek azonban egy rövid óra mulva a' terembe, — 's ó egék! az egész mennyire el van valamelly boszorkányság által változtatva! — Hijában keresem többé a' szépségnek magos de csendes tekintetét; hijában a' titkon-vonzó szelidség varázsát: szemeim többé nem asszonyszemélyeket, hanem asszonyruhákba öltözött keringő 's vágató K o z á k o k a t látnak!

Tudnátok csak nyájas hallgatónéim! mennyire elváltozik a' leg-szebbik is az illy Vitus-táncz után: tudom, akkor bizonyosan csak úgy tánczolókatok, hogy a' táncz szépségeket emelje, de ne hogy azt elrontsa.

Nézzétek csak, mint tűnt-el e' dühös galoppade után az asszonyiség menyei bélyege minden képről! — a' nyájas arczoknak volt hajnalszin pirosságát izzadt czinóber-veresség váltotta-fel; — a' vonások szelid hulláma — máskor egy csendes léleknek mosolygó tükre — rútul egymásba-futott; a' szemek előbbi ragyogó fényök helyett cikázó tüzzel villognak; 's a' csinos füzetű hajfürtök, nedves rongyokba alácsügve, furiakigyókként verdesik az izzadt vállakat.

Hidjétek szép hallgatónéim! bár milly szép kép, csak egy perc zig is így láttatva, mint im e' tükör mutatja, eltörli minden érzékenyebb lélekből egy egész esztendő hatalmas benyomását. Hidjétek, éppen azok az urak, kik legörömeztobb repül-

nek veletek, éppen ezek beszélnek így másnap cigárós köreikben: „már az igaz X. Nina — vagy Y. Pepi — derék egy táncosné, csak úgy repül az emberrel; — de — feleségül csak ugyan el nem venném; az első, a' mit letánczolna, volnának ... i örömeim.“

Ama módból, mint egy Szép tánczol, ki ismeri egy gondolkozó férjfiú annak lelkét, szellemét, 's karakterét. Tánczolatok azért ti is nyájas hallgatónéim! 's éljétek a' jelen virágait, — de tartsátok szüntelen szemetek előtt, hogy az, ki az örömet mohón karjai közé szorítja, az azt azonnal — meg is fojtja; — 's hidjétek azt, hogy leghatós varázstok egyedül ama szelid asszonyi-ság, mellynek csendes ege szívetek 's szemeitekben boltozik.

Szekrényesy.

Játékházak. Az angoly ujságok egyike hirteli; hogy St. James-ben a' játékházak száma nem kevesebbre, mint 30-ra megyen. Ha mindegyiknek nyereségét csak 10,000 font sterlingre tesszük is — pedig többre is lehetne tenni — úgy Londonnak csak ezen egy parochiájában már 300,000 fontra megy ezen nyomorú mesterségnek nyeresége!!

Mulattató. Pesten a' multkori vesztés alkalmával a' vesztő helyen egy Czigány a' nagy tolongásban kézzel lábbal igyekezett előre; azonban egy hetyke legényke utjába ugorván így rivalkodék hatalmasan reá: „Hátra Czigány.“ Erre a' szegény pharaofajzat egészen sóbálvánnyá meredt. Tyrannusa még evvel se elégedvén-meg csak hamar ismét vissza fordula hozzá e' szókkal vigyorogván reá: „szegény Czigány, még örökségedhez se hagy-nak jutni“ a' szerencsétlen fára mutatván. — Ekkor a' Czigány legnagyobb resignatióval: „Semmi, követem alázsan; érdemes-uram előbb való nálamnál“ 's ő is a' magasztáló fára mutatott.

P. A.

Betűrejtvény.

A' betűrejtvény (Buchstabenräthsel) a' szórejtvénynek al-neme. Abban csak egy betűt szoktunk változtatni, 's ez által más szó kerül-ki, p. o.

B-vel jó az aratás.
Cs-vel vele él vadász.
F-el észnek lakhelye
N-el házas férj fele.
Sz-el a' takács teszi
V-vel lányod elveszi
K-val szirtnek gyermeke
H-val a' nap melege
T-vel szabó fegyvere.

Muki.

Előbbi rejtvény: Pipa.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.